

Eesti Muuseumide Liit

Teie 19.02.2025

Meie 27.02.2025

nr 12-3/220-2

Vastus pöördumisele

Lugupeetud Eesti Muuseumide Liidu juhatus

Aitäh pöördumise eest!

Eesti Rahva Muuseumi direktori ennetähtaegne lahkumine oma ametikohalt oli tema isiklik otsus ning selle tagamaid saab täpsemalt avada ainult juht ise, mida ta on ka teinud. Samas toob see esile laiemal küsimusel riigimuuseumide (samamoodi ka munitsipaalmuuseumide) juhtimisstruktuurist. Kui sihtasutuste puhul on selged rollid – asutaja määrab ootused, rahastuse ja nõukogu liikmed; nõukogu kavandab sihtasutuse tegevust, palkab parima võimaliku juhatuse liikme ja teeb järelevalvet; juhatuse liige vastutab operatiivjuhtimise eest –, siis riigiasutuste puhul nõukogu kui strateegilise juhtimise tasandit ei ole. Riigimuuseumi juht saab küll suuremate probleemide korral pöörduda ministeeriumi poole, kuid kõik juhtimisotsused peab riigiasutuse juht ise tegema – seadus ei näe ette võimalust, et neid saaks tema eest keegi teine teha. Just seetõttu alustaski Kultuuriministeerium 2012. aastast riigiasutuste muutmist sihtasutusteks, et tagada selgem juhtimismudel ja kindlam tugisüsteem.

Eesti Rahva Muuseumi juures tegutsev nõuandev kogu ei ole juhtimisorgan ega tegele personaliküsimustega – selle ülesanne on Eesti Rahva Muuseumi põhimääruse kohaselt muuseumi põhisuundade kavandamine, tegevuse hindamine ning kultuuriministrile vastavate ettepanekute tegemine. Seega ei ole muuseumi nõukoda võrreldav sihtasutuse nõukoguga, millel on otsene juhtimis- ja järelevalveroll ning mille liikmetel on isiklik varaline vastutus.

Kultuuriministeerium võtab muuseumide juhtimise küsimusi väga tõsiselt ning järgib parimaid tavasid. Asutaja ootuste süsteemi võtsime riigi äriühingute omaniku ootuste näitel just sel eesmärgil üle, et rohkem toetada nõukogusid ja juhte. See annab kindluse ja selguse nende igapäevases töös, sest asutaja ootustes sõnastatu peab kajastuma asutuse arengukavas ja finantsplaanis, mis omakorda väljendub täpsemalt iga-aastases tegevuskavas ja eelarves ning lõpuks loomulikult ka reaalsetes tegudes. Nõukogu ja juhatuse igapäevased üksikotsused ei saa mööda minna eelnimetatud dokumentidest. Kui välis- või sisekeskkond on niivõrd muutunud, et ootused või arengukava ei ole enam asjakohased, saab nõukogu või juhatus algatada nende muutmise.

Nõukogu pädevuses ei ole muuseumi näituste, ürituste, trükiste, haridustegevuse vmt programmi koostamine. Kui asutaja(te) ootustes on näiteks seatud eesmärgiks, et näituste kava peab olema muuseumi erinevaid uurimissuundi arvestavas tasakaalus, siis nõukogu sekkumine peab piirduma sellega, et hoitakse silma peal programmi mitmekesisusel tervikuna, kuid see ei anna õigust sekkuda üksikute näituste sisusse. Samamoodi ei ole mitte mingil juhul nõukogu pädevuses muuseumikogu täiendamise ega kogust väljaarvamise otsuste tegemine. Need on põhimõtted, mille olulisust me kõigile muuseumide nõukogu liikmetele alati rõhutame.

Koolitame regulaarselt oma haldusala nõukogude liikmeid. Pakume koolitusi ka juhtidele, toimuvad koostöövestlused (riigiasutuste juhtide puhul asekantsleriga, sihtasutustes nõukogu esimehega) ning oleme võimaldanud kasutada arengunõustaja teenust. Oleme julgustanud muuseume kasutusele võtma CAF-mudelit (*Common Assessment Framework*), mis on mõeldud just avaliku sektori asutustele, et juhtimiskvaliteeti regulaarselt hinnata ja parendada. Samas on selge, et iga juht vastutab ka ise oma professionaalse arengu ja juhtimisvõimekuse eest. Näeme siinkohal Eesti Muuseumide Liidul potentsiaali saada oma liikmetest juhtidele toetavaks erialavõrgustikuks, kus juhid saavad omavahel ausalt ja usalduslikult kogemusi vahetada ning üksteist seeläbi toetada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mihkel Kaevats

kultuuriväärtuste osakonna juhataja

Teadmiseks:

Eesti Muuseumiühing

Marju Reismaa 628 2335

marju.reismaa@kul.ee